

10-536/1969.

I R Á N Y M U T A T Á S

Tárgy: A BM hivatásos személyi állomány tagjai által elkövetett öngyilkossági kísérletek vizsgálatának rendezése.

Ismert társadalmi probléma, hogy egyes állampolgárok különböző okok miatt önkezüikkel vetnek véget életüknek, vagy tesznek arra kísérletet. A BM hivatásos személyi állománya közül is évenként átlagosan 25-30 fő követ el öngyilkosságot és ugyanannyi öngyilkossági kísérletet.

Az öngyilkosság és kísérlete a szocialista erkölccsel ellentétes, mind társadalmi, szolgálati, mind egyéni, családi vonatkozásban - káros következményekkel járó cselekmény. Ezért azokat az állománnyal kapcsolatos rendkívüli eseményként kell kezelni.

E rendkívüli események kapcsán tett intézkedések tapasztalatai azt mutatják, hogy míg az öngyilkosságok vizsgálata rendezett, - azok a hatályos jogszabályok alapján történnek - addig az öngyilkossági kísérleteknél követendő eljárás nincs kellően rendezve, így azok érdemi elbírálása sem elég differenciált.

A vizsgálati tapasztalatokból megállapítható, hogy az elkövetések különböző okokra, körülményekre vezethetők vissza. Pl. bűncselekmény vagy fegyelmi vétség elkövetése, illetve a várható felelősségre vonástól való félelem; erkölcsileg súlyosan kifogásolt, rendezetlen életmód, önhibáján kívül keletkezett családi probléma. Előfordul azonban, hogy az elkövetést súlyos, gyógyíthatatlan betegség, tudatzavar, stb. váltotta ki.

Ezen tényezők tisztázása minden esetben fontos, mert meghatározzák az elkövető cselekményének érdemi elbírálását. Ennek ellenére több szervnél az öngyilkossági kísérlet vizsgálatára az elkövetés okának, az elkövetésben közrejátszó tényezők, körülmények tisztázására nem fordítanak kellő gondot és így az elkövetővel szemben alkalmazott intézkedés esetenként kifogásolható.

Az öngyilkossági kísérletek kivizsgálásánál - az egységes gyakorlat és intézkedés kialakítása érdekében - az alábbiakat kell érvényesíteni:

- 1./ A szervek parancsnokai az öngyilkossági kísérletet a személyi állományt érintő rendkívüli eseményként kezeljék és minden esetben - figyelemmel az 1957. évi IV. tv. rendelkezéseire - vizsgálják ki. A vizsgálat során a tényállás pontos tisztázásával, illetve annak megállapításával, hogy nem áll-e fenn más személy büntetőjogi felelőssége, gondosan derítsék fel az elkövetés okát, a közreható tényezőket, körülményeket.
- 2./ A rendkívüli események vizsgálatának eredménye, illetve az elkövetés okának, körülményeinek ismerete alapján fogantatásnak differenciált intézkedéseket;
 - a/ ha az elkövető a katonai biráskodás hatáskörébe tartozó személy, az illetékes katonai ügyészséget azonnal értesíteni kell.

Indokolt esetben a helyszíni szemlét a katonai ügyész, egyéb esetekben a parancsnok intézkedése alapján az illetékes rendőri szerv tartsa meg,
 - b/ ha az öngyilkossági kísérlet vizsgálata során felelősségre vonás alapjául szolgáló büntett vagy fegyelmi vétség alapos gyanúja merül fel, a továbbiakban a büntetőeljárás, illetve a fegyelmi eljárás szabályai szerint kell intézkedni.
 - c/ az öngyilkossági kísérletekről, amennyiben az személyi sérüléssel járt, a parancsnok az ügyelet útján /ahol állandó ügyeleti szolgálat nincs munkaidő alatt, a titkárság vezetőjén keresztül/ jelenteni köteles az eseményt a BM Főügyeleti Osztálynak,

d/ Az öngyilkossági kísérlet elkövetőjével szemben - a tényállás ismerete alapján - mellőzhető a fegyelmi eljárás, ha a cselekmény közvetlenül nem sértette a szolgálati rend és fegyelem érdekeit, illetve ha annak indítéka súlyos, gyógyíthatatlan betegség, tudatzavar, vagy önhibáján kívül keletkezett családi probléma, stb.

Ilyen esetekben a parancsnok köteles, hogy az összkörülmények alapján gondosan mérlegelje az elkövetés okát és körülményét, az elkövető személyét, s differenciált intézkedést tegyen a cselekmény érdemi lezárására, pl. betegség gyógykezeltetése, az elkövető MÜCSÖ., FÜV Bizottság elé állítása, rokkantság esetén nyugállományba való helyezése, személyzeti úton történő leszerelése vagy állományban hagyása.

- 3./ Ha a parancsnok hiteltérdemlően tudomást szerez valamely beosztottja öngyilkossági szándékáról, illetve tartani lehet attól, hogy magában, vagy másban kárt tehet, a megelőzés érdekében szükség szerint intézkedni kell; felfüggesztése, fegyverének időleges bevonása, egészségügyi intézetbe való helyezése, vagy hozzátartozójának történő átadása, stb.

A biztonságba helyezés, amennyiben annak törvényes feltételei nincsenek, nem lehet őrizetbe vétel, előzetes letartóztatás, vagy fogdába zárás.

- 4./ A parancsnokok - a pártszervezetekkel és a beosztottakkal szorosan együttműködve - továbbra is törekedjenek a személyi állomány szemléletének, gondolkodásmódjának, szolgálati, egyéni és családi körülményeinek, problémáinak, egészségi állapotának alaposabb megismerésére. Öngyilkosság, öngyilkossági kísérlet bekövetkezésére utaló jelenségek, körülmények esetén körültekintő intézkedésekkel segítsék el ő a tárgyban szereplő rendkívüli események megelőzését.

B u d a p e s t, 1969. III. 19.

Felterjesztve: miniszter elvtársnak

Kapják: miniszterhelyettesek,
I. főcsoportfőnök,
főcsoportfőnökhelyettesek,
országos parancsnokok, helyetteseik,
csoportfőnökök, helyetteseik,
önálló és beosztott osztályvezetők,
BM iskolák parancsnokai,
Budapesti, megyei rendőrfőkapitányok, helyetteseik,
Járási, városi, kerületi rendőrkapitányok,
országos parancsnokságok területi szervei.

Készült: 670 péld.